

Manuál pro zvýšení transparentnosti municipálních obchodních společností

Oživení, o. s., únor 2015

Andrea Kohoutková

Projekt vznikl za finanční podpory Fondu Otakara Motejla www.motejl.cz

**FOND
OTAKARA
MOTEJLA**

Obsah

Souhrn hlavních doporučení.....	3
ČÁST I.: Rozhodovací procesy obce	3
I. Fáze – založení MOS	4
II. Fáze- Výkon působnosti valné hromady MOS.....	4
A. OBEC JE JEDINÝM AKCIONÁŘEM MOS	4
B. OBEC JE JEDNÍM Z VÍCE AKCIONÁŘŮ MOS	5
C. NOMINAČNÍ VÝBOR.....	5
D. FINANČNÍ VÝBOR.....	6
ČÁST II.: Doporučený obsah stanov	7
1. DOBŘE INFORMOVANÝ ZASTUPITEL aneb PRÁVO AKCIONÁŘE NA INFORMACE	7
2. DOBŘE INFORMOVANÝ OBČAN.....	8
3. VYHRAZENÍ PRAVOMOCI VALNÉ HROMADY ROZHODOVAT O URČITÝCH PRÁVNÍCH JEDNÁNÍCH NAMÍSTO PŘEDSTAVENSTVA/PROBLEMATIKA ŘETĚZENÍ SPOLEČNOSTI.....	8
4. PŘEDSTAVENSTVO MOS	9
5. DOZORČÍ RADA MOS	10
6. VÝBOR PRO AUDIT	11
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	12

Použité zkratky:

MOS - municipální obchodní společnost

ZOZ - zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů

ObchZ - zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31.12.2013

ZOK - zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích

InfoZ - zákon č. 106/1999 Sb., zákon o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Souhrn hlavních doporučení

Cílem tohoto manuálu je poskytnout stručný exkurz do současné právní úpravy municipálních obchodních společností („MOS“)¹ a představit možné způsoby, jak za stávající právní úpravy efektivněji provádět jejich kontrolu.

Mezi hlavní doporučení na zvýšení transparentnosti MOS, jimiž se manuál podrobně zabývá, patří následující:

- Vypracování strategického dokumentu při založení MOS
- Jednací řád rady obce explicitně upravuje jednání rady v působnosti valné hromady MOS
- Členové představenstva jsou povinni účastnit se jednání valné hromady MOS
- Zastupitelstvem delegovaný zástupce obce na jednání valné hromady MOS musí mít jasné pokyny k výkonu práv akcionáře a na valné hromadě
- Zřízení nominačního výboru jako poradního orgánu zastupitelstva
- Pověření finančního výboru kontrolou hospodaření MOS
- Povinnost představenstva podávat průběžné a ad hoc zprávy o MOS zastupitelstvu obce, radě obce
- Proklamace MOS jako povinného subjektu dle InfoZ ve stanovách MOS
- Ve stanovách MOS jsou explicitně stanovena právní jednání, o nichž rozhoduje valná hromada (namísto představenstva)
- O založení, zrušení dceřiných společností, či o účasti MOS v jiných obchodních společnostech rozhoduje valná hromada MOS (nikoli představenstvo)
- Členy představenstva MOS volí valná hromada, nikoli dozorčí rada
- Důraz na kvalifikační předpoklady členů orgánů MOS, upravení nominačního procesu
- Stanovení limitace odměn členů orgánů MOS ve stanovách
- Zákaz či alespoň početní omezení souběhu výkonu funkce v orgánech různých MOS
- Posílnění pozice dozorčí rady MOS- stanovit ve stanovách právní jednání představenstva, k nimž je zapotřebí předchozího souhlasu dozorčí rady
- Zřízení výboru pro audit

ČÁST I.: Rozhodovací procesy obce

Stručný exkurs do rozhodovacích procesů obce jako akcionáře municipální obchodní společnosti včetně doporučení na přijetí opatření v rámci rozhodovacích procesů orgánů obce

Vymezení pojmu municipální obchodní společnost

Obec může v souladu s ustanovením § 23 odst. 1 písm. c) a § 23 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, **zakládat** obchodní společnosti či **se s jinými osobami stát společníkem obchodní společnosti**, a to za účelem plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečení veřejně prospěšné činnosti. Zákon obci dovoluje založit pouze dvě formy obchodních společností, a to **společnost s ručením omezením či akciovou společnost**.

Právní úprava obchodních společností je přitom zakotvena v **soukromoprávních předpisech**, především v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „ObchZ“) a v zákoně č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“), jehož přijetím došlo ke zrušení ObchZ .

Na právní režim municipálních obchodních společností se tak vztahují jak předpisy práva soukromého, tak práva veřejného, neboť municipalita vykonává práva společníka prostřednictvím svých orgánů.

---

¹ Municipální obchodní společnosti (MOS) pro účely tohoto manuálu máme na mysli akciovou společnost s dualistickou strukturou orgánů (představenstvo a dozorčí rada), kterou majoritně vlastní jeden nebo více územně samosprávných celků - ÚSC (kraj nebo obec). Jde tedy o ekonomické subjekty ovládané místní samosprávou, které mají formu obchodní společnosti a nejsou tak součástí správního aparátu.

Rozhodnutí o založení společnosti spadá do pravomoci vyhrazené zákonem zastupitelstvu. Pokud se však týká dalších rozhodnutí obce, v případě, že obec je jediným akcionářem MOS, jsou tato již svěřena dle § 102 odst. 2 písm. c) zákona č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOZ“) radě, neboť tato činí rozhodnutí jediného akcionáře MOS.

V případě, že obec je jedním z více akcionářů je otázka příslušnosti jednotlivých orgánů municipality ještě složitější. (viz manuál: II. Fáze, oddíl B).

I. Fáze – založení MOS

Zastupitelstvu obce je dle § 84 odst. 2 písm. e) ZOZ vyhrazeno rozhodovat o:

- založení nebo rušení právnických osob
- schvalování jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakladací smlouvy a stanovy
- rozhodování o účasti v již založených právnických osobách

Zastupitelstvu obce je tak svěřena role ustavující valné hromady, kdy současně s rozhodnutím o založení MOS schvaluje zakladatelskou listinu a **stanovy a volí představenstvo a členy dozorčí rady MOS.**

Finálnímu rozhodnutí zastupitelstva však z logiky věci musí předcházet **projednání založení MOS radou**, a to s ohledem na ustanovení § 102 odst. 1 ZOZ, dle kterého rada připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení, a na ustanovení § 102 odst. 2 písm. c) ZOZ, dle kterého rada rozhoduje ve věcech obce jako jediného akcionáře municipální obchodní společnosti (těmto jednáním zpravidla předchází přípravy a analýzy obecního úřadu či třetího subjektu).

V této fázi je tedy zapotřebí:

- **odůvodnit potřebu založení MOS, vypracovat dokument obsahující základní strategii společnosti a její cíle**
- **schválit obsah stanov upravujících práva a povinnosti orgánů společnosti s ohledem na specifické postavení MOS**, jejichž režim je ovládán soukromoprávní i veřejnoprávní úpravou (k tomuto blíže manuál: ČÁST II- DOPORUČENÍ)
- **zvolit členy orgánů společnosti z řad kvalifikovaných odborníků** v oboru předmětu podnikání MOS, zejména pokud se týká členů představenstva

II. Fáze- Výkon působnosti valné hromady MOS

A. OBEC JE JEDINÝM AKCIONÁŘEM MOS

Dle § 102 odst. 2 písm. c) ZOZ je **radě obce** vyhrazeno rozhodovat ve věcech obce jako jediného akcionáře municipální obchodní společnosti. Rada obce tedy přijímá **usnesení v působnosti valné hromady, tj. činí rozhodnutí jediného akcionáře.**

Na jednání rady obce se tak neaplikují procedurální pravidla o svolávání valné hromady předvídaná v ZOK, **nýbrž se jednání rady a přijímání usnesení řídí veřejnoprávními předpisy**, tj. § 101 ZOZ (je však nutné samozřejmě dodržet požadavek obsažený v ZOK, kdy určitá zákonem vymezená rozhodnutí musí mít formu notářského zápisu).

DOPORUČENÍ K ROZHODOVÁNÍ OBCE JAKO JEDINÉHO AKCIONÁŘE

Jednací řád rady explicitně upravuje jednání rady obce v působnosti valné hromady MOS, tento by měl obsahovat následující pravidla:

- Povinnost rady informovat zastupitele o návrhu programu jednání rady ve věci municipální obchodní společnosti obsahující přizvání zastupitelů na jednání rady** (vyplývá z ustanovení § 101 odst. 1 ZOZ, dle kterého může rada k jednotlivým bodům svého jednání přizvat dalšího člena zastupitelstva obce a jiné osoby)
- Povinnost účasti členů představenstva MOS na jednání rady** vyplývá z ustanovení:

ad 1) veřejnoprávní úpravy: § 101 odst. 1 ZOZ

ad 2) soukromoprávní úpravy: § 357 ZOK, dle kterého je akcionář oprávněn požadovat a obdržet na valné hromadě od společnosti vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti nebo jí ovládaných osob, je-li takové vysvětlení potřebné pro posouzení obsahu záležitostí zařazených na valnou hromadu nebo pro výkon akcionářských práv na ní

ad 3) Nejvyšší soud ČR usnesením sp.zn. 29 Cdo 3009/2007 ze dne 27.1.2009 vyslovil právní závěr: „*Nebrání-li jim v tom vážné důvody, jsou členové představenstva zásadně povinni účastnit se jednání valné hromady.*“

iii) **Povinnost představenstva MOS předložit ve stanoveném termínu materiály pro jednání rady v působnosti valné hromady, mezi tyto patří zejména:**

ad 1) návrh programu jednání

ad 2) návrh rozhodnutí (usnesení) rady včetně důvodové zprávy k přijetí tohoto rozhodnutí

ad 3) dokumenty osvědčující souhlas dozorčí rady u právních jednání, u nichž to vyžadují stanovy společnosti

iv) **Povinnost doručit usnesení rady**, tj. rozhodnutí jediného akcionáře, představenstvu a dozorčí radě MOS

B. OBEC JE JEDNÍM Z VÍCE AKCIONÁŘŮ MOS

Pokud je obec jedním z více akcionářů municipální obchodní společnosti, je nutno postupovat dle § 84 odst. 2 ZOZ, **kdy zastupitelstvo obce deleguje zástupce obce na valnou hromadu obchodní společnosti**. Na svolání a průběh, usnášeníschopnost valné hromady se pak použijí relevantní ustanovení ZOK (oproti případu, kdy je obec jediným akcionářem- viz výše). Jedná se totiž o „skutečnou valnou hromadu“ jako nejvyšší orgán MOS, kdy zastupitelstvem delegovaný zástupce obce na valné hromadě hájí zájmy obce jako společníka.

Dle § 102 odst. 2 písm. b) ZOZ **je radě obce** vyhrazeno **plnit vůči právnickým osobám** a organizačním složkám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem obce, s výjimkou obecní policie, **úkoly zakladatele** nebo zřizovatele podle zvláštních předpisů, nejsou-li vyhrazeny zastupitelstvu obce.

DOPORUČENÍ

V případě, že má zastupitelstvem delegovaný zástupce obce hájit na valné hromadě zájmy obce jako akcionáře, je **nezbytné tyto předem definovat a udělit mu v souvislosti s výkonem práv akcionáře na valné hromadě přesné pokyny**.

Zastupitelstvo deleguje zástupce obce na valnou hromadu. Rada přijetím usnesení udělí delegátovi pokyny k výkonu práv obce jako akcionáře.

1. Zastupitelstvo deleguje usnesením zástupce obce na valnou hromadu a určí případného náhradníka zástupce
2. Delegát předloží radě obce program konání valné hromady MOS v dostatečném předstihu
3. Delegovanému zástupci jsou po předchozím projednání programu valné hromady radou uděleny pokyny:
  - i) pokyny k výkonu hlasovacího práva k jednotlivým bodům programu jednání valné hromady
  - ii) pokyny k výkonu dalších práv akcionáře (např. práva na vysvětlení dle § 357 ZOK)
  - iii) pokyn zástupci k doručení zápisu z valné hromady radě

C. NOMINAČNÍ VÝBOR

Ačkoli pravomoc volit členy představenstva a dozorčí rady náleží do působnosti valné hromady, tj. rady obce, či valné hromady, již se účastní delegáti obce (není-li stanovami vyhrazena volba členů představenstva dozorčí radou), valná hromada tak činí na základě návrhu zastupitelstva obce. Valná hromada tak může volit uvedené orgány MOS pouze z řad jedinců (návrhem však není při volbě vázána), kteří jsou navrženi zastupitelstvem obce.

DOPORUČENÍ

- i) Zastupitelstvo zřídí v souladu s § 84 odst. 2 písm. l) ZOZ nominační výbor jako svůj poradní orgán

Nominační výbor:

- i) sestaví seznam kvalifikačních a dalších předpokladů uchazečů o členství v orgánech MOS
- ii) vyhlašuje a provádí výběrová řízení na jednotlivé funkce v MOS
- iii) zveřejňuje podmínky výběrových řízení včetně zásad hodnocení nabídek a protokolů z výběrového řízení
- iv) doporučí zastupitelstvu vhodného kandidáta
- v) v případě, že se zastupitelstvo při volbě kandidáta odchýlí od doporučení nominačního výboru, přijme usnesení obsahující odůvodnění takového rozhodnutí

D. FINANČNÍ VÝBOR

Dle § 119 odst. 3 ZOZ

finanční výbor

- provádí kontrolu **hospodaření s majetkem** a finančními prostředky obce,
- **plní další úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce.**

Dle soukromoprávní úpravy municipálních obchodních společností obsažené v ZOK je dozorčí rada kontrolním orgánem společnosti a dohlíží na výkon působnosti představenstva a činnosti společnosti. S ohledem na specifické postavení MOS je však dle našeho názoru žádoucí posílení kontrolní pravomoci přímo ze strany orgánů municipality, jež by byla vykonávána finančním výborem

DOPORUČENÍ

- i) **zastupitelstvo přijme usnesení** (ideálně při založení MOS v působnosti ustavující valné hromady), jímž pověří finanční výbor kontrolou hospodaření MOS s veřejnými prostředky poskytnutými z rozpočtu (kontrola se svěřeným majetkem, jehož vlastníkem zůstává obec, kontrola dotací, kontrola návratné finanční výpomoci)

ČÁST II.: Doporučený obsah stanov

Stanovy jsou základním statutem společnosti vymezujícím pravomoci jednotlivých orgánů MOS a jejich vzájemné vztahy. Orgánům MOS jsou stanovami svěřeny pravomoci předvídané zákonem. Od dispozitivních norem zákona se však MOS může ve stanovách odchýlit (typickým příkladem je ustanovení ve stanovách omezující rozhodovací pravomoc představenstva ve prospěch valné hromady, kdy si valná hromada vyhradí pravomoc rozhodovat o určitých právních jednáních) a nastavit tak specifické mechanismy pro rozhodovací proces. Kvalita stanov s obsahem reflektujícím zvláštní režim MOS je tedy stěžejní.

1. DOBŘE INFORMOVANÝ ZASTUPITEL aneb PRÁVO AKCIONÁŘE NA INFORMACE

Dle § 82 odst. ZOZ má člen zastupitelstva při výkonu své funkce právo mimo jiné:

- předkládat zastupitelstvu, **radě obce návrhy na projednání**
- **vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu** obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, **na statutární orgány právnických osob**, jejichž zakladatelem je obec, přičemž písemnou odpověď musí obdržet do 30 dnů
- **požadovat od zaměstnanců právnických osob**, které obec založila nebo zřídila, **informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce**, tato musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů

Dle § 84 odst. 2 ZOZ je zastupitelstvu obce mimo jiné vyhrazeno

- rozhodovat o **založení**
- rozhodovat o **zrušení právnických osob**
- schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakladací smlouvy a stanovy
- rozhodovat o **účasti v již založených právnických osobách**
- **delegovat zástupce obce**, s výjimkou, kdy obec je jediným společníkem MOS, na valnou hromadu obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast
- **navrhovat zástupce obce do ostatních orgánů obchodních společností**, v nichž má obec majetkovou účast, a navrhovat jejich odvolání

Primárním předpokladem pro řádný výkon shora uvedených práv a povinností zastupitelstva je velmi dobrá informovanost zastupitele. Ačkoli ZOZ explicitně v ustanovení § 82 ZOZ nestanoví právo zastupitele být průběžně informován o hospodaření a aktuálních otázkách týkajících se MOS, lze logickým výkladem dovodit, že toto **právo je implicitně obsaženo v právu zastupitele na vznesení dotazů a připomínek** na statutární orgány MOS (jen stěžejí lze vznést konkrétní dotaz či připomínku na statutární orgány MOS v případě, že zastupitel nemá dostatečné předchozí informace o činnosti MOS). Shodně tak lze použitím logického výkladu zákona dospět k závěru, že **předpokladem pro učinění odpovědného rozhodnutí zastupitelstva, o zrušení MOS či dispozici s účastí obce v MOS, potažmo o navržení vhodného člena orgánů MOS či jeho odvolání** je zajištění kontinuální informovanosti o MOS.

Dle § 357 ZOK je akcionář oprávněn požadovat a obdržet na valné hromadě od společnosti vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti nebo jí ovládaných osob, je-li takové vysvětlení potřebné pro posouzení obsahu záležitostí zařazených na valnou hromadu nebo pro výkon jeho akcionářských práv na ní.

Ačkoli je v případě jediného akcionáře obce rozhoduje v působnosti valné hromady rada obce, je s ohledem na hierarchizaci orgánů obce a shora citovanou pravomoc zastupitelstva ve věcech municipálních obchodních společností nezbytné, aby týmiž informacemi jako disponují členové rady, disponovali i členové zastupitelstva obce.

DOPORUČENÍ²

Stanovy MOS by tedy měly obsahovat v oddílu upravujícím práva a povinnosti představenstva a práva a povinnosti akcionáře:

i) povinnost podání průběžných zpráv zastupitelstvu a radě obce

Povinnost členů představenstva průběžně předkládat zastupitelstvu a radě zprávy o hospodaření, významných právních jednáních a rozhodnutích představenstva ve stanoveném časovém intervalu (např. každé 3 měsíce).

ii) Povinnost podání ad hoc zpráv zastupitelstvu a radě obce

Povinnost členů představenstva předložit zastupitelstvu a radě obce tzv. ad hoc zprávy, tj. informace o významných skutečnostech, jež nesnesou odkladu a nemohou tak být reportovány až v průběžné zprávě (ad hoc zprávami mohou např. být zprávy o vývoji pohledávek a závazků po lhůtě splatnosti od určité, stanovami nedefinované částky)

2. DOBŘE INFORMOVANÝ OBČAN

Municipální obchodní společnost jsou, pokud splňují podmínku, že předmětem jejich činnosti je naplňování veřejného zájmu, považovány za povinný subjekt dle zákona č. 106/1999 Sb., zákona o svobodném přístupu k informacím (dále jen „InfoZ“). Kupříkladu k povaze Dopravního podniku hl. m. Prahy jako povinného subjektu dle InfoZ se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku č.j. 1 As 114/2011-121 ze dne 19. října 2011. Postavení MOS jako povinného subjektu dle InfoZ je žádoucí proklamovat přímo ve stanovách společnosti.

DOPORUČENÍ:

Stanovy by měly v úvodních ustanoveních obsahovat jednoznačnou proklamaci o tom, že MOS je povinným subjektem ve smyslu § 2 InfoZ.

3. VYHRAZENÍ PRÁVOMOCI VALNÉ HROMADY ROZHODOVAT O URČITÝCH PRÁVNÍCH JEDNÁNÍCH NAMÍSTO PŘEDSTAVENSTVA/PROBLEMATIKA ŘETĚZENÍ SPOLEČNOSTI

Dle § 163 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v účinném znění, náleží statutárnímu orgánu veškerá působnost, kterou zakladatelské právní jednání, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěří jinému orgánu právnické osoby. Rozhodování o právních jednáních spadá dle ZOK do působnosti představenstva MOS, není-li však ve stanovách MOS upraveno jinak.

S ohledem na skutečnost, že MOS nakládají s veřejnými prostředky, je žádoucí posilnit pozici valné hromady MOS (tj. rady obce jakožto valné hromady, je-li obec jediným akcionářem, či valné hromady, jíž se účastní delegáti voleni zastupitelstvem obce), aby tato rozhodovala o nejvýznamnějších právních jednáních přímo namísto představenstva.

DOPORUČENÍ

V oddílu upravujícím působnost valné hromady jsou explicitně stanovena právní jednání, o nichž rozhoduje valná hromada (namísto představenstva). Mezi taková právní jednání doporučujeme zařadit

- **Dispozice s nemovitým majetkem MOS** (prodej, koupě, směna, nájem, zřízení zástavního práva či věcného břemene) od určité hodnoty nemovitostí, či věcného práva, kdy cena musí být stanovena znaleckým posudkem

---

² V případě, že obec není jediným akcionářem MOS, je nutné ve stanovách upravit právo na informace shodně u ostatních minoritních akcionářů, tj. začlenit do stanov formulaci, že právo na průběžné a tzv. ad hoc informace mají všichni akcionáři a poté explicitně ve stanovách upravit specifický proces reportování zastupitelstvu a radě obce, jakožto jednoho z akcionářů MOS

- **Rozhodnutí o zahájení zadávacího řízení na veřejnou zakázku** od určité výše předpokládané hodnoty veřejné zakázky
- **Uzavření smluv, jejichž plnění přesáhne určitou výši**
- **Rozhodování o založení nebo zrušení dceřiné obchodní společnosti**
- **Rozhodování o účasti MOS v jiných obchodních společnostech**

Rozhodování o uzavření smluv, dispozice s nemovitostmi či rozhodnutí o zahájení zadávacího řízení může být stanovami rozloženo dle stanovami určené výše plnění smlouvy, hodnoty nemovitostí, či předpokládané hodnoty veřejné zakázky mezi rozhodovací pravomoc valné hromady a představenstva (v případě, že rozhoduje představenstvo je však nutný předchozí souhlas dozorčí rady).

Rozhodování o založení, zrušení dceřiné obchodní společnosti či o účasti MOS v jiných obchodních společnostech by mělo být s ohledem na specifickou povahu MOS stojících na pomezí soukromého a veřejného práva vždy vyhrazeno valné hromadě MOS. **V případě, že stanovami nesvěří rozhodnutí o založení dceřiné společnosti či o účasti MOS v jiných obchodních společnostech do působnosti valné hromady MOS, ztrácí municipalita vliv na bezesporu jedno z nejstrategičtějších rozhodnutí, potažmo nemůže ovlivnit výši finančních prostředků vynaložených MOS v souvislosti s takovým rozhodnutím.**

4. PŘEDSTAVENSTVO MOS

Představenstvo je statutárním orgánem, kterému přísluší obchodní vedení MOS. Rozhoduje o všech záležitostech, jež nejsou zákonem či stanovami vyhrazeny do působnosti valné hromady či dozorčí rady.

DOPORUČENÍ

i) členové představenstva jsou voleni valnou hromadou MOS na základě návrhu zastupitelstva, jehož poradním orgánem je nominační výbor

Soukromoprávní úprava: Dle § 438 ZOK členy představenstva volí a odvolává valná hromada, ledaže stanovami určí, že tato působnost náleží dozorčí radě. V případě, že volí členy představenstva dozorčí rada, schválí také smlouvy o výkonu funkce s jednotlivými členy představenstva.

Veřejnoprávní úprava: § Dle § 102 odst. 2 písm. c) ZOZ je radě obce vyhrazeno rozhodovat ve věcech obce jako jediného akcionáře MOS.

Volba a odvolání členů představenstva je jednou z nejdůležitějších rozhodovacích pravomocí rady obce při výkonu působnosti valné hromady MOS. Pokud by tato pravomoc byla stanovami přenesena na dozorčí radu, mohlo by to být dle některých názorů z řad právníků specializujících se na problematiku správního práva hodnoceno jako nepřípustné „odnětí“ vyhrazené pravomoci rady obce.³

ii) personální složení představenstva (důraz na odborníky namísto představitelů samosprávy) a kvalifikační požadavky na členy představenstva

Doporučujeme do stanov začlenit minimální počet členů představenstva, kteří budou voleni z řad odborníků nikoli představitelů samosprávy, stanovit kvalifikační předpoklady na členy představenstva, aby byla zajištěna jejich vysoká odbornost a procedurální postup upravující výběr kandidátů na členy představenstva (výběrová řízení vyhlašovaná nominačním výborem). Je žádoucí taktéž explicitně do stanov uvést, že členové představenstva jsou voleni valnou hromadou (tj. radou obce, či valnou hromadou, jíž se účastní

³ POSPÍŠIL, P. a kol. Právnícké osoby obcí a krajů. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, 130 s. „Volba a odvolání členů představenstva je jednou z nejdůležitějších rozhodovacích pravomocí rady kraje při výkonu působnosti valné hromady akciové společnosti. Pokud by tato pravomoc byla stanovami přenesena na dozorčí radu, mohlo by to být hodnoceno jako nepřípustné „odnětí“ vyhrazené pravomoci rady kraje. Pokud by stanovami s tímto zněním byly schváleny již při založení akciové společnosti zastupitelstvem kraje, fakticky by tak zastupitelstvo svým rozhodnutím „odňalo“ radě kraje její vyhrazenou pravomoc.“

delegát zvolený zastupitelstvem obce) ovšem na návrh zastupitelstva obce, resp. nominačního výboru (viz část I., fáze II., oddíl C NOMINAČNÍ VÝBOR)

iii) Začlenit ustanovení upravující limitaci odměny člena představenstva

Jak bylo uvedeno shora, ačkoli členy představenstva volí a odvolává valná hromada MOS (jestliže tak nečiní dle stanov dozorčí rada, což by však mohlo být v rozporu s veřejnoprávní úpravou municipalit, viz výše), která taktéž schvaluje smlouvy o výkonu funkce, je vhodné do stanov jako statutu MOS začlenit ustanovení upravující limitaci výše odměny.

iv) Střet zájmů členů představenstva

- Zákaz, aby člen představenstva byl členem statutárního orgánu či kontrolního orgánů jiné MOS municipality, či stanovit alespoň maximální počet možného členství jedné osoby v uvedených orgánech různých MOS municipality (omezení tzv. „politických trafik“)
- Stanovit časový odstup mezi odvoláním člena představenstva a jeho volbou do dozorčí rady (aby bylo zamezeno střetu zájmů při kontrolní činnosti dozorčí rady za předcházející období představenstva).

v) Povinnost členů představenstva podávat průběžné zprávy a ad hoc zprávy zastupitelstvu a radě municipality

Informační povinnosti členů představenstva jsme se v tomto manuálu podrobně zabývali v části II. Oddíl 1 (Dobře informovaný zastupitel)

vi) Povinnost účastnit se jednání rady obce (viz část I. Oddíl 2 Výkon působnosti valné hromady MOS)

5. DOZORČÍ RADA MOS

Jak již bylo uvedeno, je dozorčí rada kontrolním orgánem společnosti a dohlíží na výkon působnosti představenstva a činnosti společnosti. U MOS by měl být kladen důraz na posílení pozice dozorčí rady, kdy je stanovami vyžadováno udělení předchozího souhlasu dozorčí rady k významným rozhodnutím představenstva.

DOPORUČENÍ

i) V oddílu upravujícím působnost dozorčí rady jsou explicitně stanovena právní jednání představenstva, k jejichž učinění je zapotřebí předchozího souhlasu dozorčí rady.

Mezi taková právní jednání doporučujeme zařadit následující právní jednání, nejsou-li stanovami vyhrazena výlučně do působnosti valné hromady (viz část II. oddíl 3 Vyhrazení pravomoci valné hromady)

- **Dispozice s nemovitým majetkem MOS** (prodej, koupě, směna, nájem, zřízení zástavního práva či věcného břemene) od určité hodnoty nemovitostí, či věcného práva, kdy cena musí být stanovena znaleckým posudkem
- **Rozhodnutí o zahájení zadávacího řízení na veřejnou zakázku** od určité výše předpokládané hodnoty veřejné zakázky
- **Uzavření smluv, jejichž plnění přesáhne určitou výši**

ii) personální složení členů dozorčí rady a kvalifikační požadavky na členy dozorčí rady (viz část I., fáze II., oddíl C NOMINAČNÍ VÝBOR)

Účast představitelů municipality v dozorčí radě je obecně lépe vnímána, než jejich účast v představenstvu MOS, a to právě pro kontrolní pravomoc dozorčí rady, kdy je prostřednictvím představitelů municipality takto přímo posílena kontrola ze strany obce. Členství odborníků v dozorčí radě je však rovněž žádoucí.

Pokud se týká kvalifikačních požadavků a procedurálního postupu upravujícího výběr kandidátů lze vycházet z premis uvedených u příslušného oddílu věnujícího se členům představenstva.

iii) Začlenit ustanovení upravující limitaci odměny člena dozorčí rady (viz manuál Část II. Oddíl 4 Představenstvo)

iv) **Střet zájmů člena dozorčí rady** (viz manuál Část II. Oddíl 4 Představenstvo)

6. VÝBOR PRO AUDIT

Za účelem diverzifikace kontrolních činností v rámci jednotlivých orgánů MOS doporučujeme **zřídit výbor pro audit**, jenž by vykonával činnosti uvedené v § 44 odst. 3 zákona č. 93/2009 Sb., zákona o auditorech, ve znění pozdějších předpisů (aniž by tím byla dotčena odpovědnost členů statutárního orgánu či dozorčí rady), tj. kupříkladu **hodnocení účinnosti vnitřní kontroly společnosti, vnitřního auditu a systému řízení rizik**, posuzování nezávislosti statutárního auditora a auditorské společnosti.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Relevantní právní předpisy:

Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 129/2000 Sb., zákon o krajích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 131/2000 Sb., zákon o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 250/2000 Sb., zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 130/2000 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev krajů

Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí

Zákon č. 159/2006 Sb., zákon o střetu zájmů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31.12.2013

Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 106/1999 Sb., zákon o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 93/2009 Sb., zákon o auditorech, ve znění pozdějších předpisů

Literatura:

POSPÍŠIL, P. a kol. Právnícké osoby obcí a krajů. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013

POSPÍŠIL, P. Zástupci krajů a obcí v orgánech obchodních společností 1-3, Moderní obec 2011, č. 2-4

Vedral, J., Váňa, L., Břeň, J., Pšenička, S. Zákon o obcích (obecní zřízení) Komentář, 1.vydání. Praha: C.H. Beck, 2008, 876 s.

Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2013